

Türkiye Cumhuriyeti

İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

II. Ünite: MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

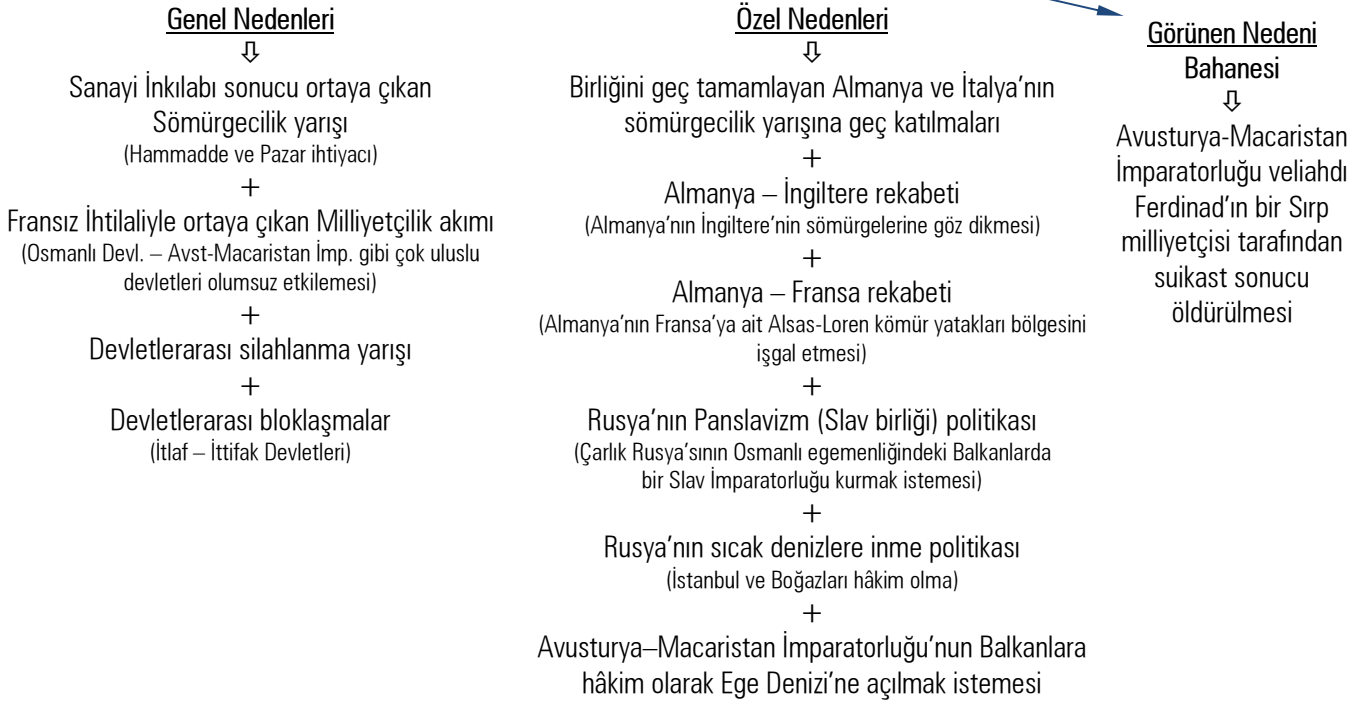
ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı :

Sınıfı / Şubesi :

Öğrenci Numarası :

Sosyal Bilgiler Dökümanları

II. Ünite : **MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR****BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NA YOL AÇAN GELİŞMELER****I. DÜNYA SAVAŞI'NIN NEDENLERİ**

Not: Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile Çarlık Rusya'sının Balkanlar üzerindeki emellerinin çakışması, iki ülke arasında rekabete neden olmuştur.

Savaş Öncesi Bloklaşmalar

İttifak Devletleri	İtilaf Devletleri
Almanya Avusturya-Macaristan <i>İtalya</i>	İngiltere Fransa Rusya
Savaşa Sonradan Katılanlar	
Osmanlı Devleti Bulgaristan	<i>İtalya</i> ABD Yunanistan Romanya

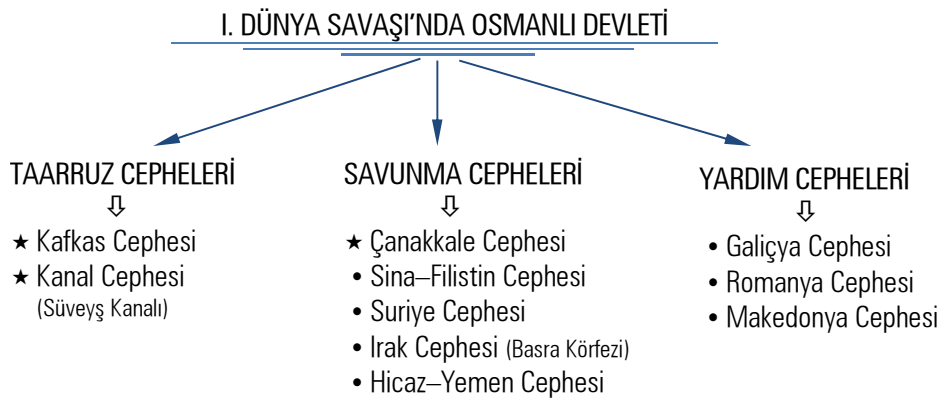
Not: İtalya savaş başlamadan önce çıkarları doğrultusunda İttifak Devletleri grubundan İtilaf Devletleri grubuna geçmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'nda İtilaf ve İttifak Devletleri

OSMANLI DEVLETİ'NİN SON SAVAŞI: BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI

- Birinci Dünya Savaşı Başladığında Osmanlı Devleti;
 - Tarafsızlığını ilan etti
 - Boğazları ulaşımına kapattı (Başkent İstanbul'un güvenliği)
 - Ülke genelinde seferberlik başlatıldı
 - Kapitülasyonları kaldırdığını duyurdu (Ekonomik baskılardan kurtulma)
- Osmanlı yöneticileri zaferle sonuçlanacak bir savaşa;
 - son zamanlarda kaybedilen toprakların -hiç olmazsa- bir kısmını geri almayı
 - kapitülasyonları kaldırmayı
 - dış borçlardan kurtulmayı amaçlıyorlardı.
- XIX. yy. başlarından itibaren Avrupa'nın büyük devletleri Osmanlı Devleti'ni "Hasta adam" olarak nitelendiriyorlar ve topraklarını paylaşmayı amaçlıyorlardı.
 - Bu nedenle de Osmanlı Devleti'nin yönetimini elinde tutan İttihat ve Terakki Partisi savaşa girmeyi kaçınılmaz olarak görüyordu.
- Enver Paşa liderliğindeki İttihat ve Terakki Partisi;
 - önce İngiltere (İtilaf Devletleri) ile ittifak girişiminde bulundu. Fakat İngiltere'nin müttefiki Rusya'yı bahane etmesi üzerine
 - Almanya ile gizli bir anlaşma yapılarak ittifak kuruldu.
- Akdeniz'de İngiliz donanmasından kaçan Goben ve Breslav adında iki Alman gemisi Osmanlı Devleti'ne sığındı. Türk bayrağı çeken bu gemiler Karadeniz'e açılarak Rusya'nın limanlarını bombaladı.
 - Bu olay üzerine Osmanlı Devleti bir oldubitti ile Almanya'nın yanında İttifak Devletleri safında savaşa dâhil oldu.
- Almanya, Osmanlı Devleti'ni kendi yanında savaşa çekmekle;
 - yeni cepheler açılacak, savaş geniş alanlara yayarak ve savaştaki yükünü hafifletmeyi
 - Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngiltere'nin sömürgeleriyle olan bağlantısı kesmeyi
 - padişahın Halifelik gücünden yararlanarak İngiliz ve Fransız sömürgelerinde yaşayan Müslümanların ayaklanmasını sağlamayı
 - Rusya'nın müttefikleri ile bağlantı kurmasını engellemeyi amaçlıyordu.
- Osmanlı Devleti, Almanya'nın yanında savaşa girerek;
 - siyasi yalnızlıktan kurtulmayı
 - kaybettiği toprakları geri almayı
 - iktidardaki İttihat ve Terakki Partisi yönetiminin Almanya'nın savaşı kazanacağını inanması
 - ordumuzu Alman yardımıyla güçlendirmeyi amaçlıyordu.

Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler

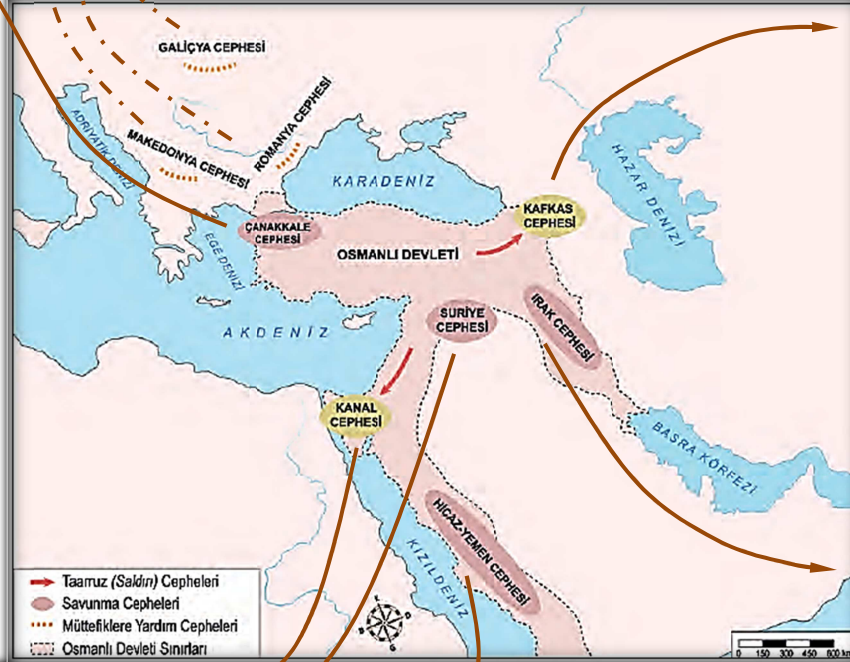
I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler

Çanakkale Cephesi:

- ★ İtilaf Devletlerinin Bu Cepheyi Açılma Nedenleri:
 - İstanbul ve Boğazları olarak Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak ve müttefikleri Rusya'ya yardım ulaştırmak.
- Saldırıya geçen İngiliz ve Fransız güçleri;
 - önce deniz savaşlarında Seyit Onbaşı'nın gayreti ve Nusret Mayın Gemisi'nin döşediği mayınlar nedeniyle başarıya ulaşamadı,
 - ☆ bu kez de karadan çıkarma deneyen İtilaf Devletlerini, 19. Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal'in ileri görüşlülüğü ve askeri dehasına takıldılar.
 - "Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimizi başka kuvvetler ve başka kumandanlar alabilir."
 - (19. Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal'in 57. Alay'a verdiği emir)
- ★ Cephedeki Başarımızın Sonuçları:
 - Bulgaristan Almanya'nın yanında savaşa girdi ve Osmanlı Devleti ile Almanya arasında kara bağlantısı kuruldu.
 - Savaşın süresi yaklaşık iki yıl uzadı.
 - "Çanakkale Geçilmez" destanı yazıldı.
 - Türk halkında millî birlik ve beraberlik önem kazandı ve Millî Mücadele ruhu doğdu.
 - ☆ Mustafa Kemal Paşa ismini yurt içi ve dışında duyurdu ve böylece Millî Mücadelenin lideri olması kolaylaştı.

Yardım Cepheleri:

- Osmanlı Devleti'nin sınırları dışında savaştığı ve müttefiklerine yardım gönderdiği cepelerdir.
- Bu amaçla Osmanlı Devleti; Galıçya, Romanya ve Makedonya cephelerinde savaştı.

Kafkas Cephesi:

- Turancılık ideali ile Orta Asya Türkleri ile birleşerek Rusya'yı savaş dışı bırakmak amacıyla Osmanlı Devleti tarafından açılmıştır.
- Sarıkamış Kış Taarruzu'nda 90 bin askerimizin donarak şehit olması sonucu başarısızlıkla kapatılmıştır.
- Mustafa Kemal Paşa, bu cephede Muş ve Bitlis'in Ruslardan geri alınmasında görev almıştır.

Irak Cephesi:

- Orta Doğu petrollerini ele geçirmek isteyen İngilizlerin Basra Körfezi'nden saldırması sonucu açıldı.
- Kut'ül Amâre Zaferi'yle İngiliz komutan ve askerleri esir alınsa da destek alan İngilizler daha sonra Bağdat'ı işgal etti.

Kanal Cephesi (Harekatı):

- Müttefikimiz Almanya'nın isteği üzerine Osmanlı Devleti tarafından açılmıştır.
- Amacımız, Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngiltere'nin Uzakdoğu'daki sömürgeleriyle bağlantısını kesmekti fakat istenilen sonuç elde edilememiştir.

Suriye-Filistin Cephesi:

- Kanal Harekatı'nda başarısız olan Osmanlı'nın geri çekilmesi sonucu açılmıştır.
- Mustafa Kemal Paşa'nın, Halep'in kuzeyinde oluşturduğu savunma hattı ile İngilizler Anadolu önlerinde durduruldu.

Hicaz-Yemen Cephesi:

- İngilizlerin petrol yatakları nedeniyle kutsal topraklarımıza saldırması sonucu açıldı.
- Milliyetçilik akımından etkilenen bazı Arap aşiretlerinin İngilizlerle işbirliği yapması sonucu Osmanlı Devleti başarısız oldu.

Not: Mustafa Kemal Paşa, I. Dünya Savaşı'nda sırasıyla; Çanakkale, Kafkas ve Suriye cephelerinde görev almıştır.

Ermeni Sorunu

- Ermeniler (Millet-i Sadıka) Osmanlıda 19.yy sonlarına kadar barış içinde yaşadılar.
 - 1876 Berlin Antlaşması ile ilk defa Ermeni meselesi ortaya çıktı.
- Osmanlı toprakları üzerinde çıkarları birleşen İngiltere ve Rusya'nın kışkırtmaları sonucu çıkan isyanlar ve I. Dünya Savaşı'nda Rusya'nın yanında yer almaları ve Türk halkına zarar vermeleri nedeniyle...
 - 27 Mayıs 1915'de Sevk ve İskân Kanunu (Tehcir Kanunu) çıkarıldı.
- Ermenilerden bazıları tehcir sırasında hayatını kaybetmiştir. Osmanlı Devleti ihmali bulunan yetkilileri mahkemelerinde yargılamıştır.
 - Fakat I. Dünya Savaşı döneminde yaşanan bu olaylar günümüzde Ermeni soykırımı iddialarına neden olmaktadır.

I. Dünya Savaşı'nın Sonu

- ABD'nin I. Dünya Savaşı'na İtilaf Devletleri'nin yanında girmesiyle üstünlük İtilaf Devletleri'ne geçti ve İttifak Devletleri barış istemek zorunda kaldı.
- Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi üzerine Osmanlı Devleti ile müttefikleri arasında kara bağlantısı kalmayınca Osmanlı Devleti de Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekildi.
- Birinci Dünya Savaşı'nın Sonuçları;
 - Çok uluslu devletler yıkılırken (Osmanlı, Rusya ve Avusturya-Macaristan gibi)
 - yerlerine ulusal devletler kuruldu (Yugoslavya, Polonya ve Türkiye gibi)
 - Avrupa'nın haritası yeniden çizildi.
 - Yenilen devletlere çok ağır şartlar taşıyan antlaşmalar imzalatılması II. Dünya Savaşı'nın çıkmasına neden oldu.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ AVRUPA

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASI AVRUPA

Wilson İlkeleri

- ABD Başkanı Wilson'un savaşın sonlarına doğru yayınladığı ve İtilaf Devletleri tarafından da kabul edilen Wilson İlkeleri:
 - ★ Yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak alınmayacak.
 - Devletler arasında gizli antlaşmalar yapılmayacak.
 - Devletler arası ekonomik engeller kaldırılacak.
 - Uluslararası anlaşmazlıkları barış yolu ile çözmek için uluslararası bir teşkilat kurulacak.
 - ★ Osmanlı Devleti'nin Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerine kesin egemenlik hakkı tanınacak; Türk olmayan milletlere de kendi kendini yönetme hakkı verilecek.
 - Çanakkale Boğazı sürekli olarak bütün devletlerin gemilerine açık olacak.

Not: Birinci Dünya Savaşı sırasında ABD'nin savaşa girerken yayınladığı "Wilson İlkeleri"nin yenilen devletler ve Osmanlı Devleti lehine maddeler içermesi savaşın bitişini hızlandırmıştır.

Özellikle Osmanlı Devleti, Wilson İlkeleri'nin;

- Yenilen devletler, yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak almayacak.
 - Türklerin çoğunlukta oldukları bölgelerde kesin egemenlik hakkı tanınmalı.
- maddelerine dayanarak savaştan çekilmiştir.

Paris Barış Konferansı (18 Ocak 1919)

- Toplanış Amacı;
- Oluşan yeni sınırları çizmek,
 - Sömürgeleri ve Osmanlı topraklarını paylaşmak.
- Sonuçları;
- Yeni bir savaşın çıkmasını önlemek için Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kuruldu.
 - Savaşı kaybeden devletlerle yapılacak antlaşmaların esasları belirlendi.
 - Osmanlı toprakları paylaşıldı.
 - Sömürgecilik yerine manda ve himaye anlayışı geliştirildi.

Not: Milletler Cemiyeti'nin kurulması ve sömürgeciliğin yerine manda ve himayenin getirilmesinde "Wilson İlkeleri"ne ters düşmemek etkili olmuştur.

Ayrıca Osmanlı topraklarının paylaşımı sırasında daha önce İtalyanlara vaat edilen Batı Anadolu (İzmir) topraklarının Rumlara verilmesi üzerine İtalya konferansı terk ederek İtilaf Devletleri arasında ilk ayrılığa neden oldu.

İŞGAL YILLARINDA ANADOLU

- Savaş sırasında yayınlanan Wilson İlkeleri'nin yenilen devletlerin lehine maddelerinin olması Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekilmesini hızlandırmıştır.

Mondros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918)

- ① Osmanlı ordusu terhis edilecek. (Osmanlı Devleti savunmasız bırakmak)
- ② Boğazlar açık olacak ve İtilaf Devletlerince işgal edilecek.
(İstanbul-Anadolu bağlantısını kesmek; yani yönetim-halk bağlantısını kesmek)
- ③ (7. Madde) İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecekler.
(Yapılacak işgallere hukukî dayanak sağlamak)
- ④ (24. Madde) Vilayet-i Sitte'de karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri tarafından işgal edilebilecek.
(Doğu Anadolu'da Ermeni devleti kurulması için zemin hazırlamak)
- ⑤ Osmanlı Devleti'ne ait tüm ulaşım ve haberleşme ağları İtilaf Devletleri'nin denetimine bırakılacak.
(Halkın işgallerden haberdar olup yardımlaşmasını engellemek)

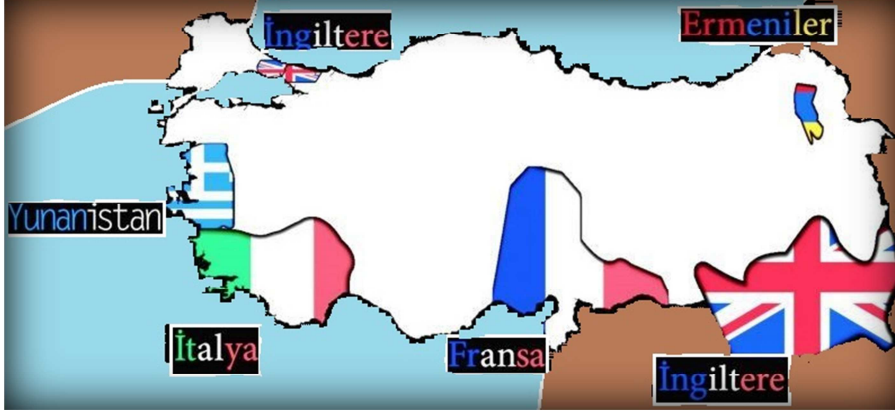
Not: Mondros Ateşkes Antlaşması ile Osmanlı Devleti savunmasız bırakılarak Anadolu işgale açık hale getirilmiştir. Bu duru Osmanlı Devleti'nin fiilen sona erdiğini gösterir.

İşgallerin Başlaması

- Ateşkesin 7. ve 24. maddeleri işgallerin hukuki dayanağı oldu.
- Kim nereyi işgal etti?
 - İngiltere: Musul
 - Fransa: Çukurova, Güneydoğu
 - İtalya: Antalya, Konya
 - Yunanistan: İzmir (Batı Anadolu)

Mondros Ateşkes Antlaşması Sonrası Yurdumuzda İşgaller

- 13 Kasım 1918 İtilaf Devletleri donanması tarafından İstanbul fiilen işgal edildi.
- Bu durum karşısında M. Kemal Paşa "Geldikleri gibi giderler!" ifadesini kullanmıştır.
 - Bu sözü O'nun; *"idealistliğini, kararlılığını, ileri görüşlülüğünü, vatan ve millet sevgisini, milletine olan inancını"* gösterir.

İzmir'in İşgali (15 Mayıs 1919)

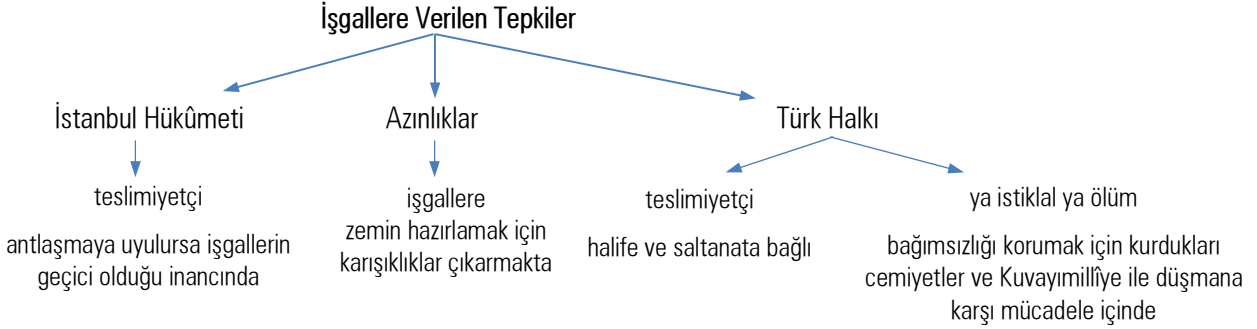
- Paris Barış Konferansı'nda, daha önce İtalyanlara bırakılan İzmir Rum nüfusun fazla olduğu iddiasıyla Yunanlılara bırakılmıştır.
 - İzmir'in İtalya'dan alınıp Rumlara verilmesinde İngiltere'nin Akdeniz'de güçlü bir İtalya istememesi etkili olmuştur.

Not: Türk halkı en büyük tepkiyi İzmir'in işgaline göstermiştir. Çünkü Rumların asıl amacı Batı Anadolu'yu ilhak etmektir.

- Osmanlı Topraklarında İlk İşgaller:
 - 30 Ekim 1918 Mondros Ateşkes Antlaşması
 - 13 Kasım 1918 İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından fiilen işgali
 - 15 Kasım 1918 Musul'un İngilizler tarafından işgali
 - 11 Aralık 1918 Dörtyol'un Fransızlar tarafından işgali
 - 15 Mayıs 1919 İzmir'in Yunanistan tarafından işgali

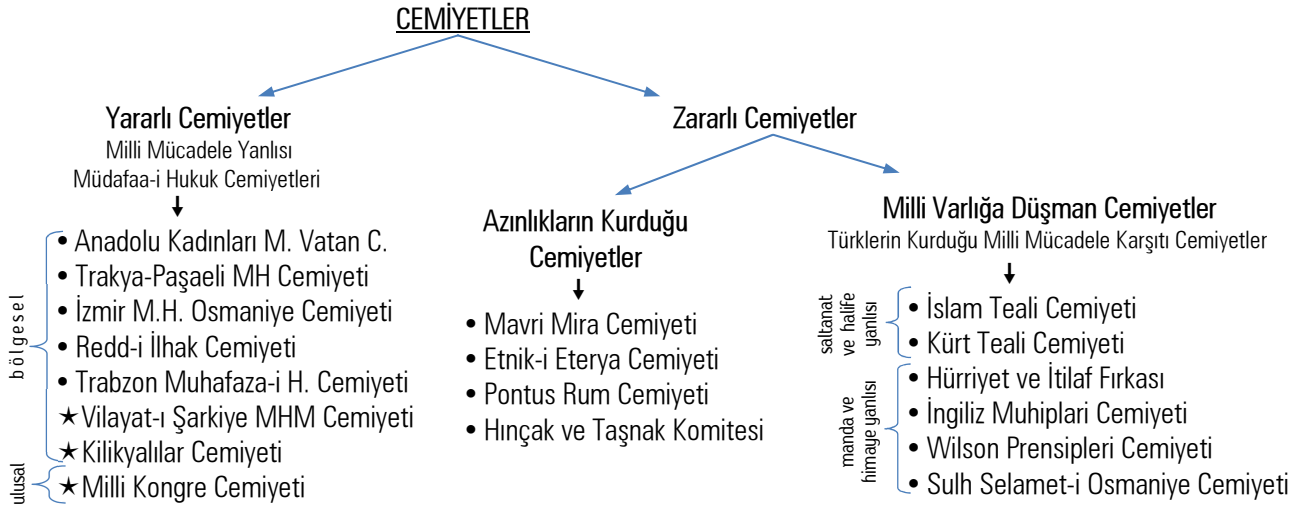

İşgallere Verilen Tepkiler

→ Türk halkı, İşgallere karşı öncelikle Millî Cemiyetleri kurarak basın-yayın yoluyla mücadele etmiş başarılı olamayınca da Kuvayimillîye birliklerini kurarak silahlı mücadeleye başlamıştır.

CEMİYETLER ve KUVAYİMİLLÎYE

Zararlı Cemiyetler		Faaliyet Alanı	Yararlı Cemiyetler
Rumların Kurduğu	Etnik-i Eterya	İstanbul-Trakya	Trakya-Paşaeli M.H. Cemiyeti
	Mavri Mira	Batı Anadolu (İzmir)	Redd-i İlhak Cemiyeti ve İzmir M.H. Osmaniye Cemiyeti
	Pontus Rum	Doğu Karadeniz	Trabzon Muh. H.M. Cemiyeti
Ermenilerin Kurduğu	Hınçak ve Taşnak Komitesi	Doğu Anadolu ve Çukurova	Vilayet-i Şarkîye M.H. Cemiyeti
			Kilikyalılar Cemiyeti

- Milli Cemiyetlerin Özellikleri:
 - İşgallere halkın doğal tepkisidir.
 - ★ Bölgesel amaçlıdır.
 - Başlangıçta basın-yayın yolunu kullandılar bu yöntemle başarı elde edemeyince silahlı direnişe geçtiler.
 - Vatan, Millet ve Türklük duygusu hâkimdir.
 - Sivas Kongresi'nde "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştiler.
- Azınlıkların Kurduğu Cemiyetlerin Özellikleri:
 - Bağımsız devlet kurma amacına sahiptirler.
 - İtilaf Devletleri tarafından desteklenmiştir.
 - Anadolu'nun işgalini kolaylaştırmışlardır.
- Milli Varlığa Düşman Cemiyetlerin Özellikleri:
 - Türkler tarafından kurulan zararlı cemiyetlerdir.
 - İtilaf Devletlerinden destek almışlardır.
 - Milli Mücadele Hareketini yavaşlatmışlardır.
 - Ya Manda ve Himaye fikri hâkimdir ya da Saltanat ve Halife yanlısıdır.

Kuvayımillîye Ruhu

- İşgallere karşı basın yayın yoluyla başarılı olamayan cemiyetler silahlı mücadeleye başlayarak Kuvayımillîye birliklerini kurdular.
- Kuvayımillîye ruhu, Türk milletinin işgallere gösterdiği doğal bir tepkidir.
- Kuvayımillîye ruhunun doğmasında;
 - Osmanlı yönetiminin işgaller karşısında teslimiyetçi tutumu
 - ve Türk milletinin bağımsız yaşama azmi etkili olmuştur.

Not: Kuvayımillîye'nin Yararları:

- Yunan ilerleyişini yavaşlatmışlardır.
- Milli mücadelenin başlamasını sağlamışlardır.
- Düzenli ordu kuruluna kadar düşmanı oyalamış, TBMM Hükûmeti'ne zaman kazandırmışlardır.
- TBMM'ye karşı çıkan isyanları bastırmışlardır.

İSTİKLAL YOLCULUĞU

Mustafa Kemal Samsun'da (19 Mayıs 1919)

- Görevi: 9. Ordu Müfettişi (mülkî ve askerî amirlere emir verme yetkisi) olarak Samsun'a gönderildi.
- Gönderiliş Nedeni: Karadeniz Bölgesindeki Türk halkının elindeki silahları toplayarak asayiş sağlamaktır.
- Asıl Amacı: Halkın teşkilatlanmasını sağlayıp Millî Mücadele'yi başlatmak.

Havza Genelgesi: Millî Şuur Uyanıyor (28 Mayıs 1919)

- İşgallere karşı; protesto mitingleri düzenleyerek ve İtilaf Devletleri ile İstanbul Hükûmeti'ne protesto telgrafları çekerek
 - ★ halkta millî bilincin uyandırılması amaçlamıştır.

Amasya Genelgesi: Bir İhtilal Bildirgesi (22 Haziran 1919)

- ① Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir. (Millî Mücadele'nin gerekçesi belirtilmiştir.)
- ② İstanbul Hükûmeti üzerine düşen görevi yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir. (İstanbul Hükûmeti'ne ilk defa karşı çıkmış ve Millî Mücadele'nin ikinci gerekçesi belirtilmiştir.)
- ③ Milletin bağımsızlığını yine milletin azmi ve kararı kurtaracaktır. (Millî Mücadele'nin amacı ve yöntemi belirtilmiştir.)
- ④ Milletin haklarını korumak amacıyla millî bir kurul oluşturulmalıdır. (Temsil Heyeti'nin gerekliliği vurgulanmıştır.)
- ⑤ Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongre toplanacaktır. Kongreye katılmak üzere bütün sancaklardan halkın güvenini kazanmış üç temsilci belirlenerek en kısa zamanda Sivas'a gelmelidir. Ancak bu çalışmalar gizli yapılmalı ve temsilciler gereken yerlerde kimliklerini gizleyerek seyahat etmelidir. (Millî Mücadele doğrultusunda kararlar alınmasını sağlamak)

Not: Amasya Genelgesi, bir ihtilal bildirgesi niteliğinde olup Millî Mücadele'nin eyleme geçişidir.

Not: Amasya Genelgesi sonrasında Mustafa Kemal Paşa görevinden ve askerlik mesleğinden istifa etmek zorunda kalmıştır. Bu durum Mustafa Kemal Paşa'nın; *fedakârlığını, kararlılığını, vatan ve millet sevgisini, hedeflerinden ödün vermediğini* gösterir.

Erzurum Kongresi: İstiklal Meşalesi (23 Temmuz-7 Ağustos 1919)

- Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti (Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye) ve Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri tarafından Doğu Anadolu'da bir Ermeni devletinin kurulmasını engellemek amacıyla toplanmıştır.

Not: Toplanış amacı bakımından bölgesel, aldığı kararlar bakımından millî (ulusal) bir kongredir.

- ① Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür parçalanamaz. (İlk kez millî sınırlardan bahsedilmiştir.)
- ② Her türlü yabancı işgaline milletçe karşı konulmalıdır. (İşgallere karşı millî birlik-beraberlik çağırısı)
- ③ İstanbul Hükûmeti vatanı ve bağımsızlığı koruyamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır. (Yeni bir hükûmetten ilk defa bahsedilmiştir.)
- ④ Kuvayimillîye'yi etkin millî iradeyi hâkim kılmak esastır. (Millî bağımsızlık ve millî egemenliğe değinilmiş... İleride yönetim şeklinin değişeceği işaret edilmiştir.)
- ⑤ Hristiyan azınlıklara siyasi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilmez. (Azınlıkların ayrıcalıkları reddedilmiştir.)
- ⑥ Manda ve himaye kabul edilemez. (Manda ve himaye ilk kez reddedilmiş ve tam bağımsızlık amaçlanmıştır.)
- ⑦ Mebuslar Meclisi derhal toplanmalı ve hükûmet işleri kontrol edilmelidir. (Millî iradeye önem verilmiş ve İstanbul Hükûmeti denetlenmek istenmiş)
- ⑧ Türk ve Müslüman halk bölgeden göç etmemelidir. (bölgesel karar... bölgedeki Türk ve Müslüman çoğunluğun korunması)

Not: Kongre kararlarını uygulamak amacıyla geçici bir hükûmet gibi çalışan Temsil Heyeti (Geçici Bölgesel Hükûmet) kurulmuştur.

Sivas Kongresi: Millî İradenin Sesi (4-11 Eylül 1919)

Not: Toplanış amacı ve aldığı kararlar bakımından ulusal (millî) bir kongre özelliği taşır.

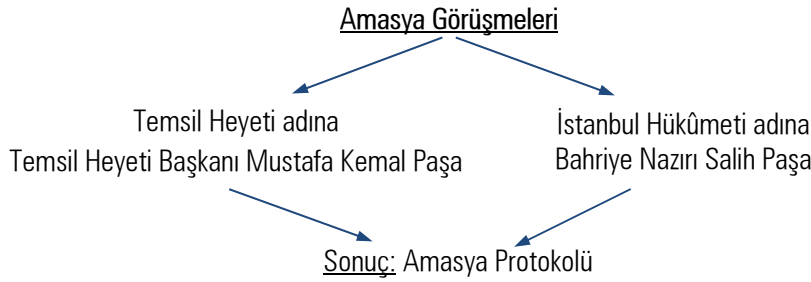
- ① Erzurum Kongresi kararları aynen kabul edildi. (Erzurum Kongresi millete mal edildi.)
- ② Yararlı cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adıyla birleştirilmiştir. (Ulusal güçler birleştirildi ve yönetim tek elde toplandı.)
- ③ Manda ve himaye kesin olarak reddedildi. (Tam bağımsızlığı sağlamak amaçlandı.)
- ④ Temsil Heyeti'nin yetkileri artırılarak tüm ülkeyi temsil eder hale getirildi. (Geçici Hükûmet görevi üstlenen Temsil Heyeti'ne Millî Mücadele'yi yönetme yetkisi verildi.)
- ⑤ İrade-i Milliye Gazetesi'nin çıkarılması kararı alındı. (Millî Mücadele'de halkı bilinçlendirip kamuoyu oluşturarak millî bilinci uyandırmak istenmiştir.)

Not: Ali Fuat Paşa, Temsil Heyeti tarafından Batı Cephesine Kuvayımillîye komutanı olarak atandı. (Temsil Heyeti ilk kez yürütme görevini kullandı.)

Not: İstanbul Hükûmeti Millî Mücadele'yi tanıyana kadar her türlü ilişki kesilerek Damat Ferit Paşa Hükûmeti'nin istifası sağlandı. (Temsil Heyeti'nin ilk siyasi başarısı)

Amasya Görüşmeleri: Temsil Heyeti'nin Zaferi (20-22 Ekim 1919)

- Sivas Kongresi'nden sonra Temsil Heyeti'nin İstanbul Hükûmeti ile her türlü ilişkinin kesilmesi kararı başarı getirmiş
- ve Damat Ferit Paşa Hükûmeti istifa etmek zorunda kalmış
 - yerine Ali Rıza Paşa Hükûmeti kurulmuştur.

- Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, hükûmet tarafından tanınmalı.
- Mebusan Meclisi Anadolu'da, güvenli bir yerde toplanmalı.
- Sivas Kongresi kararları Mebusan Meclisi tarafından onaylanmalı.

Not: Amasya Protokolünün imzalanmasıyla İstanbul Hükûmeti, Temsil Heyeti'ni resmen tanımış oldu.

BİR MİLLETİN YEMİNİ: MİSAKIMİLLÎ

Millî Mücadele'nin Kalbi Ankara'da (27 Aralık 1919)

- İstanbul'da toplanacak olan Osmanlı Mebusan Meclisi'nin çalışmalarını yakından takip etmek amacıyla Temsil Heyeti'nin Ankara'ya gelmesi, Ankara'nın Millî Mücadele'nin merkezi olmasını sağladı.
- Ankara'nın merkez seçilmesinde;
 - İşgal tehlikesine uzak olması
 - Batı Cephesi'ne yakın olması
 - Ulaşım ve haberleşme ağlarının merkezi olması etkili olmuştur.
- Mustafa Kemal Paşa, Mebusan Meclisi'ne seçilen milletvekilleriyle Ankara'da bir görüşme yaparak;
 - kendisinin meclis başkanı seçilmesini
 - mecliste bir Müdafaa-i Hukuk grubunun oluşturulmasını
 - Sivas Kongresi kararlarının mecliste onaylanmasını istemiştir.

Osmanlı Mebusan Meclisinin Toplanması (12 Ocak 1920)

- Amasya Görüşmeleri sonucunda alınan karar sonucu son Osmanlı Mebusan Meclisi açıldı.
- Mustafa Kemal'in isteğiyle kurulan Felah-ı Vatan (Müdafaa-i Hukuk Grubu yerine kurulan) grubunun çalışmaları sonucu Millî Mücadele yönünde Misakımillî Kararları alındı.

Not: İngilizler meclisin varlığını gerekli görüyorlardı. Çünkü;

- İstanbul'da İngiliz basısı altındaki bir meclisin Millî Mücadele karşıtı faaliyetlere yönlendirilebilirdi. Fakat meclisin Millî Mücadele yanlısı karar alacağını beklemiyorlardı.

Misakımillî Kararları (28 Ocak 1920)

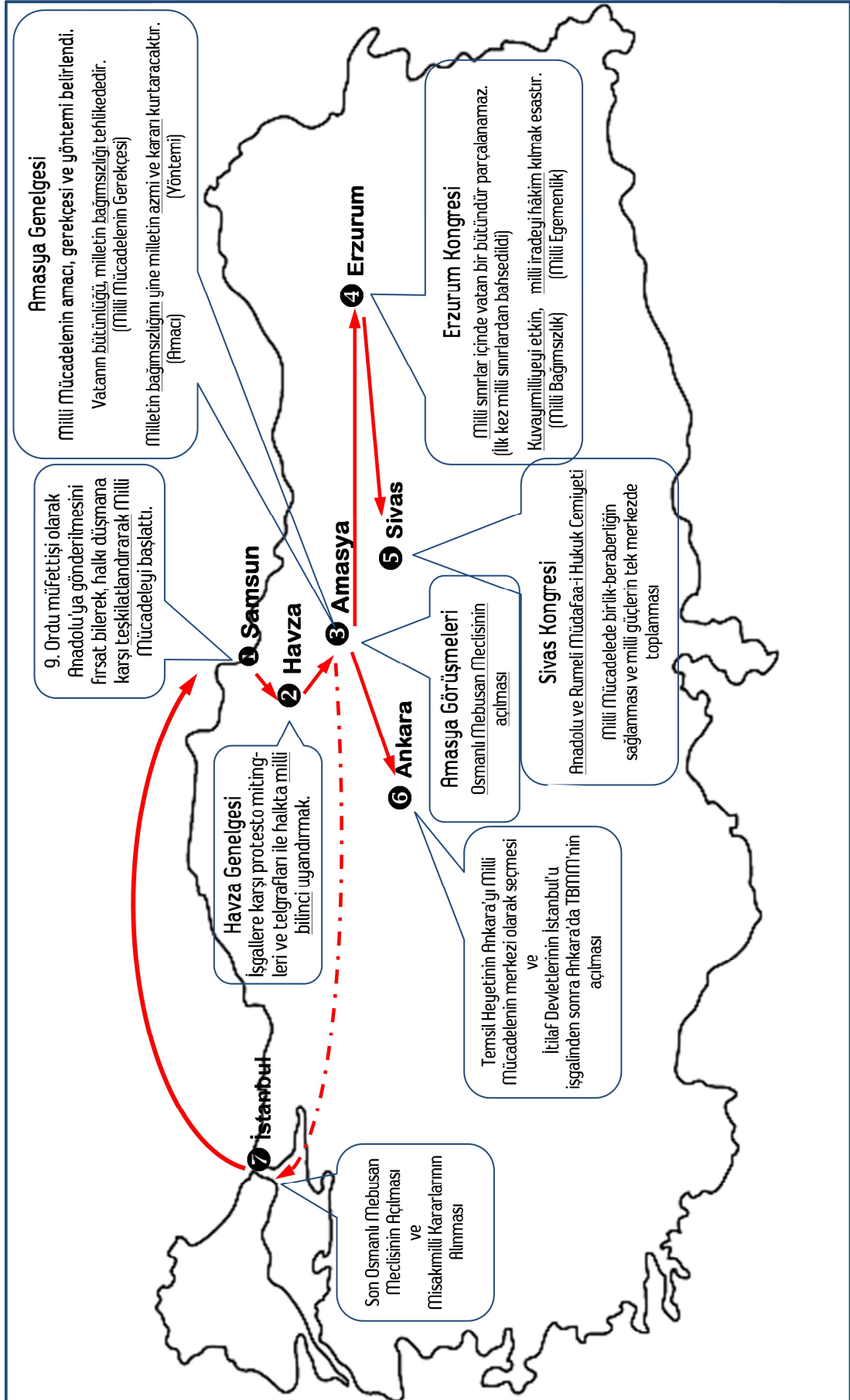
- ① Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada işgal edilmemiş olan bölgelerin tümü, ayrılmaz bir bütündür. (Türk devletinin millî sınırları çizildi ve Kurtuluş Savaşı'nın hedefi belirlendi)
- ② Azınlıklara komşu ülkelerdeki Müslümanlara tanınan haklar oranında hak tanınacaktır. (Azınlık haklarının sınırı uluslararası eşitlik esas alınarak belirlendi)
- ③ Millî ve ekonomik gelişmemizi engelleyen siyasi, adli ve mali gelişmemize engel olan sınırlamalar (Kapitülasyonlar) kabul edilemez. (Tam bağımsızlığımızı kısıtlayan ayrıcalıklara karşı çıktı)

Not: Misakımillî'nin Önemi:

- Misakımillî, Türk halkının kabul edebileceği asgari barış şartlarıdır.
- Millî Mücadele'nin hedefi Misakımillî'yi gerçekleştirmek olmuştur.

İstanbul'un İşgali ve Mebusan Meclisi'nin Dağıtılması (16 Mart 1920)

- Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin aldığı Misakımillî Kararları İtilaf Devletleri'nin çıkarlarına ters düşünce;
 - İtilaf Devletleri, İstanbul'u işgal ederek meclisi dağıttı
 - ve bazı milletvekilleri Malta Adası'na sürgüne gönderdi.

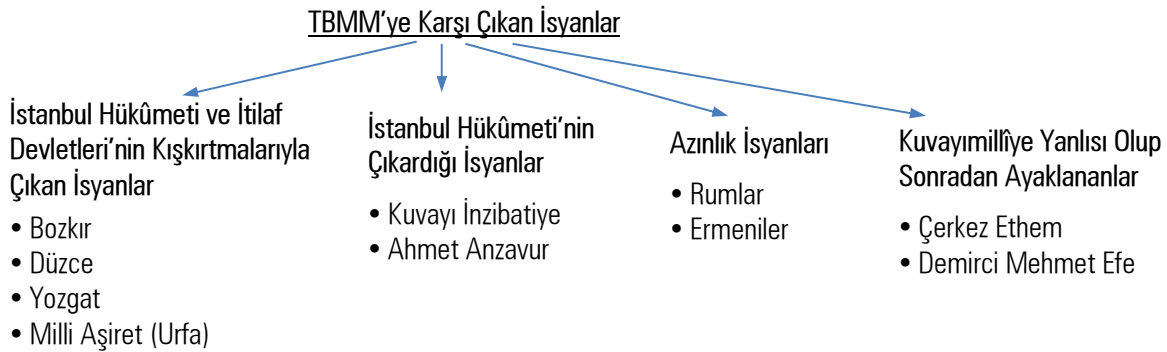
Büyük Millet Meclisi'nin Açılması (23 Nisan 1920)

- İstanbul'un işgali ve Mebusan Meclisi'nin dağıtılması üzerine Ankara'da Mustafa Kemal'in önderliğinde TBMM'nin açılmasını sağladı.
- Yeni açılan meclise dağıtılan Mebusan Meclisi üyelerine de yer verilerek;
 - Millî irade meclise tam yansıtılmaya çalışılmıştır.
- TBMM'de "millî hâkimiyet ve Misakımillî" ilke edinilerek bağımsızlığımızın kazanılmasını amaçladı.
- Mustafa Kemal bu yeni meclisin çalışmalarını düzenlemek için bir önerge verdi. Mustafa Kemal'in 24 Nisan Önergesi;
 - ① Hükûmet kurmak zorunludur. Geçici olmak kaydıyla hükûmet başkanı veya padişah vekili atamak doğru değildir. (İstanbul Hükûmeti'ne karşı yeni bir hükûmet kurulacağı ve bu hükûmetin sürekli olacağı vurgulanmıştır.)
 - ② Büyük Millet Meclisi'nin üstünde hiçbir güç yoktur. (İstanbul Hükûmeti yok sayılmıştır.)
 - ③ Meclis yasama, yürütme yetkilerini kendinde toplar. (Güçler birliği ilkesi benimsenmiştir.)
 - ④ Padişah ve Halife, baskıdan kurtarıldıktan sonra, Meclisin kararına göre yerini alır.

Not: İlk TBMM'nin Özellikleri;

- Yeni bir devletin temellerini attığı için **kurucu meclistir**.
- Hızlı karar alabilmek ve uygulayabilmek için **güçler birliğini** benimsemiştir. (yasama, yürütme ve yargı güçleri TBMM'de toplanmıştır.)
- Azınlıklar yer almadığı için **millî meclistir**.
- Farklı görüşteki milletvekillerini aynı amaç etrafında toplamış **demokratik meclistir**.
- Öncelikli hedef bağımsızlığın sağlanması ve Misakımillî'nin gerçekleştirilmesidir.

BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İSYANLARA KARŞI

→ TBMM'ye Karşı Çıkan İsyanların Nedenleri:

- İstanbul Hükûmeti'nin Anadolu'daki otoritesini korumak istemesi
- İstanbul Hükûmeti ve İtilaf Devletleri'nin TBMM'ye ve Millî Mücadele'ye son vermek istemesi
- İstanbul Hükûmeti'nin yayınladığı fetvalar
- Azınlıkların bağımsız devlet kurmak istemesi
- Bazı Kuvayımillîye liderlerinin düzenli orduya katılmak istememesi

→ TBMM'nin İsyanlara Karşı Aldığı Önlemler:

- ① Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkarıldı (Yasama yetkisi)
- ② İstiklal Mahkemeleri kuruldu (Yargı yetkisi)
- ③ İstanbul Hükûmeti ile her türlü haberleşme kesildi.
- ④ İstanbul Hükûmeti'nin yayınladığı fetvalara karşı Ankara müftüsü tarafından millî mücadele lehine fetvalar yayınlandı.
- ⑤ Milletin doğru bilgi alması için Anadolu Ajansı kuruldu.

- TBMM'ye karşı çıkan isyanların sonuçları;
 - Düşmanın ilerleyişi kolaylaştı
 - Millî Mücadele'nin kazanılması gecikti
 - Boş yere kardeşkanı döküldü
 - TBMM'nin Anadolu'daki otoritesi arttı

GEÇERSİZ BİR ANTLAŞMA: SEVR ANTLAŞMASI

- İtilaf Devletleri'nin Osmanlı topraklarını kendi aralarında paylaşırken yaşadıkları anlaşmazlıklar Sevr Antlaşması'nın imzalanmasını geciktirmiştir.
- İtilaf Devletleri, İtalya'nın San Remo şehrinde bir konferans topladılar;
 - Amaçları ise Osmanlı Devleti'ni parçalamak hatta tarih sahnesinden silmekti.
 - Konferans sonunda bir antlaşma taslağı hazırlayıp Osmanlı yönetimine sundular.
- Çok ağır şartlar içeren bu antlaşma;
 - Osmanlı yöneticileri tarafından başlangıçta reddedilse de
 - artan baskılar sonucu padişah tarafından toplanan "Saltanat Şurası" tarafından onaylandı.

Not:

Sevr Antlaşması;

Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından onaylanmadığı için hukuken geçersiz bir antlaşmadır. (Ölü doğmuş bir antlaşmadır.)

Bu antlaşma ile Türk milleti tarih sahnesinden silinmek istenmiştir. Bu durum Türk milletinin Millî Mücadele azmini arttırmıştır.

TBMM ise Sevr Antlaşması'nı kabul edenleri vatan haini ilan etmiştir.

Sevr Barış Antlaşması (10 Ağustos 1920)

- ① İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti olarak kalacak fakat azınlıkların hakları gözetilmezse şehir Türklerin elinden alınacak.
- ② Mondros Ateşkes Antlaşması'nın gerekli durumlarda stratejik noktaların işgalini kolaylaştıran maddeleri yürürlükte kalacak. (Sevr Antlaşmasının uygulanmasını kolaylaştırmak)
- ③ Boğazlar; içinde Türklerin bulunmadığı uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek, savaş zamanı dahi bütün gemilere açık olacak. Bu komisyonun ayrı bütçesi ve bayrağı olacak. (Boğazlar üzerindeki egemenliğimizin sona ermesi)
- ④ Zorunlu askerlik kaldırılacak ve iç güvenlik için asker sayısı 50 bin ile sınırlandırılacak. (Osmanlı Devleti'nin savunmasız hale gelmesi)
- ⑤ Azınlık hakları genişletilecek. (İç işlerimize müdahale etme imkânı)
- ⑥ Kapitülasyonlardan bütün İtilaf Devletleri yararlanabilecek. (Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığını kaybetmesi)

Bilgi:

Sevr Antlaşması'na Göre Ülkemizdeki Paylaşımlar:

- **Yunanistan:** Doğu Trakya (Edirne), Ege Adaları ve Batı Anadolu (İzmir)
- **İtalya:** Antalya-Konya arası ve Oniki Ada (Rodos)
- **Fransa:** Suriye, Çukurova, Malatya, Sivas
- **İngiltere:** Arabistan, Irak
- Doğu Anadolu'da *Ermeni ve Kürt* devleti kurulacak

